

Waterambities verenigd

Bestuursakkoord 2023-2027

waterschap Hollandse Delta

waterschap
**Hollandse
Delta**

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Uitgangspunten, waarden en blauwe draden	5
3	Waterveiligheid	8
4	Schoon en voldoende water	10
5	Waterketen	13
6	Wegen en Groen	15
7	De externe oriëntatie	18
8	De interne oriëntatie	20
9	Financiële aspecten	23
10	Politiek, bestuurlijk samenspel	25
Bijlage		
	1: Bestuurlijke vertrekpunten	27

1. Inleiding

1. Inleiding

Waterschap Hollandse Delta (WSHD) staat voor grote opgaven in het gebied. Er liggen grote opgaven ten aanzien van waterkwaliteit en waterkwantiteit, de waterketen en het wegenbeheer, terwijl adequate bescherming tegen hoog water onverminderd onderdeel uitmaakt van de aanpak van het waterschap. Vele van deze opgaven zijn verweven met andere ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, zoals blijkt uit het Zuid-Hollands programma landelijk gebied. Voldoende financiële middelen – wat al een opgave op zichzelf is – zijn een randvoorwaarde voor een concrete aanpak.

Gelet op de omvang en complexiteit van deze opgaven is het des te belangrijker dat doelen, middelen en wijze van aanpak kunnen rekenen op brede politieke steun in het waterschap. Dit is het fundament voor een sterk en effectief bestuur. Daar waar tijd en geld schaars zijn, moeten effectiviteit en efficiëntie leidend zijn in de aanpak.

Een sterk, als team functionerend college van Dijkgraaf & Heemraden, collegiaal opererend binnen de door de Verenigde Vergadering gestelde kaders, zal richting en houvast geven aan het ambtelijk apparaat van het waterschap. Deze gezamenlijkheid zal ten grondslag liggen aan het functioneren van het waterschap in de komende vier jaar. Met elkaar willen we trots zijn op het waterschap. Met elkaar willen we ervoor zorgen dat WSHD een goed imago heeft in de samenleving.

Dit bestuursakkoord beschrijft de grote lijnen van het in de komende periode te voeren beleid. Het is aan het nieuwe college van D&H het beleid nader uit te werken in een programma. Op sommige onderdelen is er behoefte aan evaluatie en nadere bepaling van de koers, op weer andere onderdelen vindt die uitwerking plaats in een gebiedsgerichte aanpak, in samenwerking met andere partijen. Voor het gehele beleid geldt dat er een belangrijk accent wordt gelegd op effectieve en efficiënte uitvoering: er is daadkracht vereist om alle ambities te realiseren.

In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste algemene uitgangspunten beschreven, die relevant zijn voor de daaropvolgende hoofdstukken. In hoofdstuk 3, 4, 5 en 6 wordt nader ingegaan op de waterschapstaken. Hoofdstuk 7 bevat de belangrijkste elementen voor de versterking van de externe oriëntatie. Hoofdstuk 8 gaat in op de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking om tot uitvoering te komen. In hoofdstuk 9 worden de financiële aspecten beschreven. Hoofdstuk 10 gaat tenslotte in op het politieke en bestuurlijke samenspel.

2. Uitgangspunten, waarden en blauwe draden

2. Uitgangspunten, waarden en blauwe draden

Voor de nieuwe bestuursperiode is het belangrijk de uitgangspunten, waarden en rode draden te benoemen. Voor een waterschap is het logischer om bij dit laatste te spreken over 'blauwe draden', die door alle onderwerpen lopen. De verschillende uitgangspunten, waarden en blauwe draden zijn:

Toekomstbestendigheid

We lopen steeds vaker tegen de grenzen van het water- en bodemsysteem aan. De beleidsbrief 'Water en Bodem Sturend' bevat uitgangspunten, die leidend zijn voor de ruimtelijke inrichting van Nederland, om als overheid om te gaan met deze grenzen (zie bijlage 1). Het waterschap wil toekomstbestendig te werk gaan en inspelen op toekomstige ontwikkelingen. De consequenties van de kamerbrief Water en Bodem Sturend zijn voor WSHD nog niet volledig duidelijk, omdat de parlementaire behandeling over de kamerbrief nog niet is afgerond. Dit maakt dat de structurerende keuzes uit de kamerbrief nog niet vertaald kunnen worden in beleid. Over de in deze beleidsbrief geformuleerde uitgangspunten als zodanig, zoals 'niet afwentelen', 'meer rekening houden extremen' en 'integrale aanpak', bestaat breed overeenstemming. Zij liggen ook nu al ten grondslag aan het beleid van WSHD, maar vragen om een nadere vertaling en implementatie in de komende jaren.

Duurzaamheid

Waterschap Hollandse Delta werkt aan het terugdringen van zijn negatieve impact op het milieu. Om dit te realiseren heeft het waterschap een koers en inzet voor de komende jaren ingezet (zie bijlage 1). Hiermee willen we voldoen aan de nationale doelen voor klimaat,

energie, natuur en de nieuwe wettelijke verplichtingen die volgen uit het Klimaatakkoord en de Klimaatwet. Dat gebeurt door de verduurzaming van ons energiegebruik, het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen uit onze installaties, tijdens het beheer en onderhoud én door te werken aan de transitie naar de circulaire economie.

Biodiversiteit

Biodiversiteit is een graadmeter voor de gezondheid van onze leefwereld. Onder invloed van klimaatverandering en milieuvervuiling staat de biodiversiteit mondiaal onder druk. Naast klimaatverandering vormen maatschappelijke ontwikkelingen en milieuvervuiling bedreigingen voor de natuur. Omdat soorten zich niet houden aan de grenzen van werkgebieden is het verbeteren van de soortenrijkdom een verantwoordelijkheid van iedereen, ook van WSHD. Onze dijken, wegbermen, sloten, waterbergingsgebieden en bomenrijen zijn van groot belang voor de biodiversiteit in ons gebied. Ze vormen de verbindingswegen tussen de verschillende natuurgebieden, maar ook de verbinding tussen het groen in stedelijke gebieden en het platteland. De inzet is om de biodiversiteit in ons gebied te behouden en zo mogelijk te versterken.

Innovatie

De samenleving verandert steeds sneller. De opgaven vanuit duurzaamheid, klimaatverandering, circulaire economie, Omgevingswet en de maatschappelijke transities zijn van grote invloed op onze kerntaken. Dit vraagt om innovatieve oplossingen. Innovatie kent verschillende dimensies. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen continue verbeteringen, incrementele innovaties en radicale innovaties, elk met hun eigen doelen en onzekerheden. Bij de aanpak van de toekomstige opgaven horen meekoppelkansen integraal te worden meegenomen in de voorstellen.

Rolvastheid

Het waterschap vervult verschillende rollen. Naast de initiatiefnemende rol voor het uitvoeren van eigen maatregelen, is de rol van samenwerkingspartner, stimulator en aanjager (zoals bij Duurzaam Agrarisch Waterbeheer) ook belangrijk. Ook past het waterschap de agenderende c.q. lobbyende rol voor normstelling en regelgeving, bijvoorbeeld rond de bronaanpak vanuit hogere overheden. Tenslotte mag de rol van vergunningverlener, toezichthouder en handhaver niet vergeten worden. Het waterschap onderkent deze verschillende rollen bij het uitvoeren van zijn taken en het participeren in de oplossingen voor de uitdagingen die op ons afkomen. Op deze manier blijft het waterschap een betrouwbare en herkenbare partner.

Betrokkenheid

Het waterschap is er voor alle inwoners, bedrijven, belangenorganisaties en medeoverheden in het beheergebied. Het waterschap heeft oog voor de belangen van deze partijen. Bij het uitvoeren van zijn werkzaamheden houdt het waterschap zoveel mogelijk rekening met deze belangen. We leven met elkaar in een delta, waar voedselvoorziening, industriële bedrijvigheid, natuur, wonen en recreëren op een goede manier met elkaar verenigd moeten worden. Het waterschap draagt, voor zover binnen zijn invloedssfeer, bij aan een gezonde, duurzame woon- en leefomgeving voor bewoners en een goed vestigingsklimaat voor bedrijven.

Participatie

In de komende bestuursperiode wordt de aandacht voor actieve participatie van belanghebbende burgers, organisaties, bedrijven en overheden versterkt. De samenleving vraagt het waterschap meer en meer om een actieve inbreng te leveren. WSHD wil een goede, betrouwbare samenwerkingspartner zijn en tegelijkertijd actief en tijdig kunnen inspelen op (mogelijke) ontwikkelingen om het waterschap heen.

Veiligheid

Het waterschap streeft naar een veilige leef- en werkomgeving voor haar inwoners en medewerkers. Veiligheid vraagt om een consequente alertheid bij de waterschapstaken en bij het uitvoeren van werkzaamheden. De veiligheid voor inwoners op het gebied van waterveiligheid, verkeersveiligheid en gezondheid is van groot belang en wordt uitgedragen door het waterschap.

Slagvaardigheid

Een laatste, meer algemene notie is de aandacht voor de uitvoering. In de afgelopen jaren is veel aandacht gegeven aan de beleids- en de planvorming. De komende periode dient gericht te worden op de uitvoering. Het college en de Verenigde Vergadering (VV) spannen zich gezamenlijk in om de organisatie in staat te stellen de uitvoering over de gehele breedte efficiënt vorm te geven. Waar nodig wordt bestaand beleid geëvalueerd.

3. Waterveiligheid

3. Waterveiligheid

Van oudsher vormt de bescherming tegen overstromingen vanuit de rivieren en de zee een van de belangrijkste taken voor het waterschap. Daarbij staat de veiligheid van burgers en te beschermen belangen voor ons voorop. In deze bestuursperiode is het voldoen aan de landelijke normen voor de primaire waterkeringen en de provinciale normen voor de regionale keringen een ambitie waaraan niet getornd wordt.

De wijze waarop het programma Waterveiligheid wordt uitgevoerd, wordt ook in de komende bestuursperiode voortgezet. Daarbij zijn de volgende aspecten van belang:

Versterken

De samenwerking in het HWBP met de andere waterschappen op het gebied van versterking van de dijken is waardevol en wordt op een solidaire wijze verder gestimuleerd. Om toekomstige dijkversterkingen mogelijk te maken, kijkt het waterschap vanuit een langetermijnvisie naar de schaarse ruimte rond dijken op basis van de uitgangspunten van de beleidsbrief Water en Bodem Sturend. De bewoners en andere belanghebbenden worden op een proactieve wijze betrokken bij (toekomstige) dijkversterkingen.

Beheren

Bij het beheer van de dijken staat veiligheid voorop. De wettelijke normen beperken de beleidsruimte voor andere functies zoals wegen, recreatie of biodiversiteit. Maatregelen die zowel de veiligheid als een van de andere functies versterken – zoals bloemrijke dijken – worden met voorrang uitgevoerd.

Waar bomen, dieren en andere zaken de dijkveiligheid in gevaar kunnen brengen, worden er door het waterschap passende maatregelen genomen. Hierbij worden dieren zoveel mogelijk op een preventieve en/of diervriendelijke manier bestreden. In de komende bestuursperiode wordt dit beleid uitgebreid naar andere diersoorten en onderzocht waar in de praktijk, bijvoorbeeld door andere methoden te gebruiken, verbeterlagen te maken zijn.

Voor het beheer van dijkgronden wordt bij voorkeur verpachting ingezet, waarbij wel rekening wordt gehouden met de uitgangspunten van het Groenbeleidsplan, duurzaamheid en biodiversiteit. Langlopende pachtcontracten worden niet eenzijdig opgebroken. Wel zal met de pachters worden overlegd welke bijdrage zij kunnen leveren aan de beleidsuitgangspunten.

4. Schoon en voldoende water

4. Schoon en voldoende water

Voor het programma Schoon en Voldoende water heeft een aantal opgaven hoge prioriteit. Voldoende water betekent zowel dat er genoeg water is als niet te veel water. Binnen de nieuwe bestuursperiode moeten de volgende grote opgaven gerealiseerd worden:

De KRW opgave

Om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen rondom de Kaderrichtlijn Water (KRW) moeten we in ieder geval in 2027 de maatregelen uitgevoerd hebben die in het Stroomgebiedbeheerplan 3 (SGBP-3) zijn vastgelegd. Dit vormt een majeure opgave voor het waterschap.

Of daarmee de gestelde doelen worden bereikt is onzeker. Het principe 'one-out all-out' en de afhankelijkheid van de maatregelen, die door andere overheden worden genomen, vergt een goed samenspel tussen de verschillende betrokkenen. Het waterschap houdt een activerende, stimulerende en agenderende rol om andere partijen aan te zetten om hun maatregelen uit te voeren en gezamenlijk de doelen uit de KRW te halen. Via de Unie van Waterschappen wordt inbreng geleverd voor het (inter)nationale debat op Rijks- en EU-niveau over de gevolgen van het eventueel niet halen van de KRW doelen.

Bij het uitvoeren van de KRW opgave kijkt het waterschap niet alleen naar KRW lichamen. Het waterschap voert ook maatregelen uit om de kwaliteit van het regulier water te verbeteren.

De wateropgave

Een tweede majeure opgave is de uitvoering van de maatregelen om in 2027 te voldoen aan de wateropgave, zoals berekend is op basis van het klimaatscenario dat door STOWA is uitgewerkt voor het jaar 2050. Een belangrijk onderdeel van deze opgave vormt het creëren van méér bergingscapaciteit in zowel landelijk als stedelijk gebied.

Deze prioritaire opgaven vormen vanwege de beperkte ruimte, afhankelijkheid van gebiedspartners en overige externe ontwikkelingen een flinke uitdaging voor de komende bestuursperiode. Het robuuster maken van het watersysteem vraagt niet alleen méér ruimte, maar draagt ook bij aan de aanpak van de waterkwaliteitsvraagstukken, aan de beschikbaarheid van zoet water en biedt extra kansen om de vispasseerbaarheid te vergroten.

De afvoer van water

Daarnaast wordt ook aandacht gegeven aan het adequaat afvoeren van water. Om de wateroverlast verder te beperken is de vraag opgeworpen of de bemalingsrichtlijn van 2 l/s/ha -gezien de klimaatverandering- voldoet. In de komende bestuursperiode heeft het onderzoek naar een toekomstbestendige bemalingsrichtlijn prioriteit. Hierbij wordt ook de vernieuwing van de technische automatisering en de realisatie van het Beslissing Ondersteunend Systeem betrokken; deze dragen bij aan een effectieve aanpak in de wateropgave.

De zoetwaterbeschikbaarheid

In het verleden heeft het beheergebied van waterschap Hollandse Delta zelden last gehad van een tekort aan zoetwater vanwege de gunstige ligging in de Rijn-Maasmonding. Door klimaatverandering wordt de beschikbaarheid van zoetwater echter steeds minder zeker. Vanwege de open verbinding met zee dringt het zoute zeewater verder landinwaarts bij lage rivierafvoeren. Met name Voorne-Putten, de kop van Goeree, het westen van de Hoeksche Waard en IJsselmonde zijn hier gevoelig voor. Het waterschap zet zich maximaal in om zoet water beschikbaar te houden.

Situaties waarin zeewater landinwaarts dringt zullen door klimaatverandering steeds vaker en extremer voorkomen. Met goede afspraken over het verdelen van zoetwater met het Rijk en de andere waterschappen in het programma Slim Watermanagement kunnen de gevolgen beperkt worden. Een grotere bergingscapaciteit zal het mogelijk maken meer zoet water beschikbaar te houden. In deze bestuursperiode worden verschillende toekomstscenario's opgeleverd over de mogelijkheden en consequenties van de zoetwaterbeschikbaarheid op middellange en lange termijn.

De vispasseerbaarheid

De maatregelen om vismigratie te bevorderen en de passeerbaarheid van gemalen te verbeteren, zoals vastgelegd in het visbeleid en vismigratieplan, worden uitgevoerd. Voor de vele stuwen en gemalen in ons watersysteem zal in deze bestuursperiode een realisatiestrategie worden opgesteld met betrekking tot vispasseerbaarheid. Hierbij wordt de samenwerking gezocht met gebiedspartijen op het gebied van natuur, (sport)visserij en recreatie.

Gebiedsgerichte aanpak

Gezien de samenhang van de problematiek van enerzijds schoon en anderzijds voldoende water is een integrale aanpak per gebied noodzakelijk. Het is wel mogelijk om daarbij te differentiëren naar de prioriteiten in de verschillende gebieden. Daarbij is nauwe samenwerking met gemeente en andere partijen noodzakelijk. Maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw, worden integraal gekoppeld aan de doelen van het Waterbeheerprogramma, het Wegenbeheerprogramma en het Groenbeleidsplan en via concrete maatregelen klimaatbestendig uitgewerkt.

In het verband van de gebiedsgerichte aanpak komt ook de discussie 'functie volgt peil, peil volgt functie' aan de orde. Deze uitgangspunten staan symbool voor belangen van natuur en agrarische bedrijven. Dit vraagt om een zorgvuldige aanpak, in een goede samenwerking met de bestuursorganen die besluiten over de ruimtelijke ordening, in het bijzonder provincie en gemeenten. Klimaatrobuuste inrichting van de gebieden is een gezamenlijk belang.

Zwemwater

De aandacht moet ook uitgaan naar de 'belevingswaarde' van het water. Het recreatief gebruik, met name als zwemwater, vereist ook aandacht. Maatregelen kunnen bijdragen aan de mogelijkheden om zwemwaterlocaties optimaal te gebruiken. In samenspraak met de provincie, gemeenten en belanghebbenden moet er naar gestreefd worden dat de aangewezen zwemlocaties aan de gestelde eisen voldoen.

5. Waterketen

Ten aanzien van de waterketen en specifiek het deel zuiveren staat het waterschap voor grote uitdagingen.

Strategie zuiveren

De moderniseringsopgave op het gebied van zuiveren in de toekomst is groot. De meeste rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) zijn 30 à 40 jaar oud en moeten geschikt gemaakt worden voor de komende 30 à 40 jaar.

De zuiveringsinstallaties zijn inmiddels toe aan een vernieuwing. De Richtlijn Stedelijk Afvalwater en de ontwikkelingen omtrent nieuwe stoffen zorgen voor aanvullende eisen.

Om voorbereid te zijn op de toekomst is een strategie vernieuwing zuiveren noodzakelijk. Deze strategie moet aangeven hoe het waterschap de moderniseringsopgave aan gaat pakken, gaat financieren en welke randvoorwaarden op orde moeten zijn. Daarbij dient ook aandacht besteed te worden aan de samenwerking met andere waterschappen, kennisinstituten en marktpartijen. Door gericht de samenwerking op te zoeken, kan de toekomstopgave sneller, beter en meer ingevuld worden.

Deze bestuursperiode wordt een langjarige strategie zuiveren opgesteld voor de komende 50 jaar. Het jaar 2075 vormt een stip op de horizon, die de mogelijkheid biedt om de strategie in de loop der jaren met nieuwe inzichten te verrijken. De overeenkomsten stedelijk afvalwater met de gemeenten worden op basis van de nieuwe inzichten herzien.

Richtlijn stedelijk afvalwater

De Europese richtlijn stedelijk afvalwater (RSA) wordt vermoedelijk in 2024 door Brussel vastgesteld en zal in 2026 in de Nederlandse wet van kracht worden. Onze betrokkenheid bij dit proces loopt via de Unie van Waterschappen.

Deze richtlijn versterkt de noodzaak tot moderniseren, innoveren en investeren in de rwzi's en is een van de bouwstenen waarop de toekomstige ontwikkelingen en de strategie worden gebaseerd. Bij investeringsvoorstellen anticipeert het waterschap proactief op de op dat moment beschikbare kennis.

Slibstrategie

De slibstrategie, zoals deze door de VV is vastgesteld, voldoet als leidraad voor de toekomst. Om de slibstrategie ten uitvoer te brengen werkt het waterschap samen met de verschillende partners op dit punt. De partijen onderkennen dat de slibstrategie kan leiden tot een forse investering.

Bronaanpak en communicatie

Het waterschap neemt een proactieve houding aan om het vervuilen van afvalwater bij de bron aan te pakken. Vanuit de ketenaanpak wordt bijvoorbeeld samengewerkt met ziekenhuizen, zorginstellingen en burgers om de verschillende bronnen van bijvoorbeeld medicijnresten in het afvalwater tot het minimum te beperken. Met gemeenten en bedrijven worden aanvullende afspraken gemaakt.

Het waterschap zet in op externe communicatie om het bewustzijn over de vervuiling van afvalwater te vergroten. Hierbij wordt aandacht besteed aan het voorkomen van medicijn- en drugsresten in het afvalwater.

6. Wegen en groen

6. Wegen en groen

Voor het wegenbeheer is enerzijds het vastgestelde Wegenbeheerprogramma 2022-2027 leidend. Anderzijds vormt de wegentransitie een belangrijk onderwerp binnen het programma Wegen. Dit leidt tot de volgende aandachtspunten:

Veiligheid

De veilige inrichting van de waterschapswegen en fietspaden staat voorop. Daarbij wordt rekening gehouden met zowel de automobilisten, fietsers, voetgangers, als de bestuurders van agrarische voertuigen. In de komende bestuursperiode zal er extra aandacht zijn voor de veiligheid van de fietsers. Waar mogelijk wordt hierbij aangesloten bij campagnes van andere partijen.

Samen met de gemeente Hoeksche Waard wordt specifieke aandacht gegeven aan een plan voor de verbetering van de verkeerssituatie in de Hoeksche Waard. Daarbij zal een routeringsplan voor vrachtverkeer meegenomen worden.

Kwaliteitsniveau

In het Wegenbeheerprogramma is het kwaliteitsniveau van de wegen kwalitatief verwoord. Dit vereist nog een nadere invulling, waarbij het kwaliteitsniveau beter aansluit bij de CROW-richtlijnen voor 'goed wegbeheer'. Daarmee sluit WSHD ook beter aan bij andere wegbeheerders (gemeenten, provincies en andere waterschappen), zodat een onderlinge vergelijkbaarheid beter mogelijk wordt. In 2023 wordt het kwaliteitsniveau nader vastgesteld in lijn met de CROW-richtlijnen. De financiële consequenties worden vervolgens in de komende Programmabegroting opgenomen.

Ecologische bermen

Ecologische en biodiverse bermen zijn van grote toegevoegde waarde in ons beheergebied. Conform het Groenbeleidsplan worden de bermen ecologisch en biodivers aangelegd en onderhouden, rekening houdend met het belang van verkeersveiligheid en de belangen van agrariërs bij het gebruik van de aanliggende percelen.

Wegentransitie

Conform eerdere besluiten van de VV wordt de overdracht van de wegen aan de gemeenten uitgevoerd op basis van het Plan van Aanpak. In dit Plan van Aanpak voor de overdracht van de wegen zijn meerdere go/no-go-momenten opgenomen.

Het doel is om uiteindelijk alle wegen over te dragen. Dit betekent niet dat alle wegen op hetzelfde moment overgedragen moeten worden. Het waterschap zal de mogelijkheden en de gevolgen van een gefaseerde overdracht samen met alle gemeenten in kaart brengen. Op basis daarvan zal volgend jaar een eerste go/no-go-moment zijn. Daarbij zullen de verschillende effecten, o.a. voor de wegenheffing, inzichtelijk gemaakt zijn.

De feitelijke overdracht met elke gemeente wordt via een eigen traject vormgegeven, waarbij steeds weer een bestuurlijk besluit als een go/no-go-moment is voorzien.

Groenbeleid

Een van de concrete acties om de ambities van het Groenbeleidsplan in te vullen, is het aanpassen van pachtvoorwaarden, zoals in hoofdstuk 3 (Waterveiligheid) is beschreven. In 2024 wordt begonnen met de evaluatie van het Groenbeleidsplan, zodat een goede beschouwing van de inhoudelijke resultaten en de financiële effecten in 2025 aan de VV wordt voorgelegd.

Recreatie

Onder het kopje 'Zwemwater' is in hoofdstuk 4 specifiek ingezoomd op recreatief gebruik van water. Recreatie heeft meer verschijningsvormen in relatie met het waterschap. Het waterschap stimuleert het recreatief medegebruik rondom water en natuur in de vorm van kanoroutes, wandel- en fietspaden, rekening houdend met de natuurwaarden en biodiversiteit. Bij historische of bijzondere locaties in het gebied ondersteunt het waterschap initiatieven om deze locaties zichtbaar te maken en van uitleg te voorzien bijvoorbeeld door informatieborden aan te brengen.

7. De externe oriëntatie

7. De externe oriëntatie

Al in het Bestuursprogramma 2019-2023 stond het belang van externe oriëntatie centraal. Terugkijkend is het algemene beeld dat het waterschap een verbeterslag heeft gemaakt en beter gesteld staat als samenwerkingspartner.

Uit het stakeholderonderzoek van april 2022 bleek dat de veranderingen binnen WSHD zichtbaar worden en partners graag willen samenwerken. Toch laat het onderzoek zien dat er ook in de bestuursperiode 2023-2027 nog het nodige moet gebeuren op dit gebied. WSHD wil een goede, betrouwbare samenwerkingspartner zijn en tegelijkertijd actief en tijdig kunnen inspelen op (mogelijke) ontwikkelingen om het waterschap heen. Om dit te kunnen zijn, kent en ziet het waterschap zijn partners. Partners zijn bijvoorbeeld onze inliggende gemeenten, provincie, veiligheidsregio's, andere waterschappen, samenwerkingsverbanden zoals de Zuidwestelijke Delta en belangenorganisaties zoals LTO, VBNE en de KVK.

Proactief opereren

Groot belang wordt gehecht aan het proactief opereren van waterschap Hollandse Delta. We moeten als waterschap niet afwachten tot we gevraagd worden om te participeren, maar we zoeken actief en zelfbewust naar de samenwerking en allianties met medeoverheden, bedrijven, organisaties en burgers.

Daarbij beperken we ons niet tot de waterschapstaken, zoals waterveiligheid of waterketen, maar we zoeken ook de samenwerking bij onderwerpen waarbij water en bodem sturend is/moet zijn (zoals woningbouwopgave), of waarbij klimaatadaptatie, duurzaamheid en/of circulariteit speelt, vanuit het besef dat op deze gebieden gemaakte keuzen bepalend zullen zijn voor de toekomstige uitoefening van onze taken.

Strategische aanpak

Het proactief opereren vereist een strategische aanpak. De 'Watervisie' biedt een kader aan voor deze strategische aanpak. Dit kader wordt ondersteund door de beleidsbrief Water en Bodem Sturend (WBS) en het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Ook de implementatie van de Omgevingswet is hierbij van belang. Daarbij dienen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen als één overheid op te treden.

Deze strategische aanpak zal leiden tot scherpere in de besluitvormingsprocessen en het handelen van VV en D&H en geeft daarmee richting aan de ambtelijke organisatie.

8. De interne oriëntatie

8. De interne oriëntatie

WSHD kan alle goede voornemens alleen waarmaken als de organisatie daarvoor geëquipeerd is. Met andere woorden, een organisatie, die weet wat er in de buitenwereld speelt en in staat is effectief de beheerstaken en de daarbij horende projecten uit te voeren. Er is waardering voor de manier waarop de organisatie nu functioneert. Om het functioneren van het waterschap in de toekomst op dit niveau te garanderen en te verbeteren kan de organisatie verdieping en verbreding nodig hebben. Aandachtspunten op dit moment hierbij zijn:

Externe contacten

In 2022 is een nieuwe aanzet gegeven aan het omgevingsmanagement en het professionaliseren van de dienstverlening. Vanuit het RKC-onderzoek zijn stappen gezet in het verbeteren van het meldingenproces en het Klant Contact Centrum (KCC), waarbij een betere dienstverlening naar de burgers en structurele analyses mogelijk worden. Door het college dient er een gerichte monitoring te worden uitgevoerd op de meldingen, klachten en bezwaren. De VV wordt door middel van een jaarlijkse rapportage op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. Gerichte evaluaties, mede op basis van onderzoek door de RKC, kunnen de effectiviteit nog verder verhogen.

Digitale transformatie

De digitale transformatie binnen het waterschap kent verschillende verschijningsvormen. De bedrijfsvoering op het gebied van bijvoorbeeld het watersysteem en de waterketen wordt in hoog tempo geautomatiseerd. Het invoeren van de Omgevingswet zorgt ervoor dat het waterschap in toenemende mate digitaal in contact staat met zijn medeoverheden. Ingezetenen en agrariërs krijgen steeds meer digitale mogelijkheden om in contact te treden met het waterschap. De interne samenwerkingsprocessen zullen aangepast moeten worden aan deze digitale transformatie.

De Verenigde Vergadering onderkent deze ontwikkeling en onderstreept de noodzaak om hiervoor de mensen en middelen beschikbaar te stellen. Daarbij hoort wel de menselijke maat bewaakt te worden. Daarbij wordt specifiek aandacht gevraagd voor 'digibeten', voor maatwerk en voor nieuwe vragen/ontwikkelingen, die niet passen binnen bestaande systemen.

Programmatistische sturing

Vanuit het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) wordt WSHD gekenschetst als een organisatie die dijkversterkingsprojecten zowel inhoudelijk en procesmatig als financieel efficiënt uitvoert. Dit is een inspirerend voorbeeld voor de grote uitvoeringsopgaven in het watersysteem (KRW en wateropgave) en de waterketen, waarvoor de organisatie zich gesteld ziet.

Er ligt al heel veel beleid dat nu geëffectueerd moet worden vanuit de organisatie. De Verenigde Vergadering stelt de kaders voor de programmatistische sturing door het college en volgt de uitvoering via bestuurlijke rapportages op basis van monitoring op de bestuurlijke aspecten. Zo nodig kunnen de bestuurlijke kaders worden aangevuld/aangepast, als bij de uitvoering knelpunten ontstaan.

Professionaliseren calamiteitenorganisatie

Klimaatverandering zorgt in toenemende mate voor meer extreme weersomstandigheden, met ook hogere waterstanden als gevolg. Dit heeft ook gevolgen voor het functioneren van het waterschap. Het waterschap moet uitgerust zijn met een professionele calamiteitenorganisatie, die adequaat kan optreden bij extreem weer en andere uitzonderlijke situaties, zoals een breuk in een persleiding of een cyberaanval.

9. Financiële aspecten

9. Financiële aspecten

In dit Bestuursakkoord wordt uitgegaan van ‘gezonde overheidsfinanciën’. Dat houdt in dat structurele uitgaven gedekt worden door structurele inkomsten en dat het weerstandsvermogen voldoende is om eventuele financiële tegenslagen op te vangen.

Planning en Control cyclus (P&C cyclus)

Om de kaderstellende en controlerende taak van de Verenigde Vergadering goed te kunnen uitvoeren moeten de VV-leden op de juiste manier in positie gebracht worden met goede informatie. De P&C cyclus vormt daarbij een belangrijke bouwsteen. Deze cyclus bestaat uit de Kaderbrief, de Programmabegroting, de Bestuursrapportage en Begrotingswijzigingen en het Jaarverslag. Vanwege de grote investeringen die zijn voorzien, is het vaststellen van de hoofdlijnen en het controleren van de voortgang van programma's en projecten van belang. Daartoe zal de P&C cyclus worden geëvalueerd, waarbij de aanbevelingen uit het RKC-rapport worden meegenomen. Doel van deze evaluatie is om de VV in de juiste positie te brengen. Conform de aanbevelingen van het laatste RKC-onderzoek wordt gekeken naar het bestuurlijke niveau van de rapportages. Daarbij vormen de KPI's en het dashboard een belangrijk onderdeel. Het is van belang om nu daadwerkelijk te gaan starten en de ontbrekende KPI's zo snel mogelijk aan te vullen. Vervolgens kan een evaluatie na twee jaar leiden tot eventuele bijstelling. Het streven is om in 2024 een complete set van bestuurlijke KPI's te hebben.

Investeringen

De komende jaren staat het waterschap voor grote investeringsopgaven. De uitvoeringskracht van het waterschap, zowel bestuurlijk, organisatorisch als financieel, vragen om een strategische overweging. Niet alles is te plannen. Er moet rekening worden gehouden met vertragingen, waardoor de uiteindelijke financieringsopgave in een jaar kleiner blijkt dan

begroot. Mogelijkheden van ‘over-programmeren’ zullen dan ook in beeld worden gebracht om te voorkomen dat er grote overschotten optreden. Waar mogelijk maakt het waterschap gebruik van externe fondsen voor specifieke investeringen en zoekt het proactief naar andere vormen van externe en/of co-financiering.

Belastingheffing en kwijschelding

De hoogte van de belasting wordt gezien als een resultante van de inhoudelijke doelen die gesteld zijn. De inhoudelijke doelen brengen kosten en investeringen met zich mee, die een bepaald financieel kader opleveren voor het waterschap. Hieruit volgt de belastingdruk, waarbij het waterschap streeft naar een gelijkmatige trend. Daarbij wordt wel aandacht gevraagd voor de goede inschatting van de ontwikkeling van de WOZ-waarden als grondslag voor het tarief en voor een duidelijke uitleg naar de belastingbetalers waarvoor de belasting wordt geheven. De huidige kwijscheldingsregeling blijft van kracht. In deze bestuursperiode wordt een evaluatie over de kwijschelding uitgevoerd, waarmee een voorstel voor handhaving c.q. aanpassing zal worden besproken.

Kostentoedeling

Het herzien van de kostentoedelingsverordening start in 2024 en vereist een zorgvuldig bestuurlijk proces. Dit moet afgestemd zijn op de wetswijziging voor een nieuw belastingstelsel, die momenteel voor advies bij de Raad van State ligt. Een nieuwe kostentoedelingsverordening moet op 1 januari 2026 ingaan.

10. Politiek, bestuurlijk samenspel

10. Politiek, bestuurlijk samenspel

Zoals in de inleiding al is gesteld ziet WSHD zich gesteld voor grote opgaven die verweven zijn met andere ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. De omvang en complexiteit van deze opgaven vereisen brede politieke steun voor de doelen, middelen en wijze van aanpak in een sterk en effectief bestuur.

Daarbij verdient de VV een goede ondersteuning met een griffie-achtige invulling. Het lopende onderzoek naar de vorm waarin deze ondersteuning het best gegeven kan worden, zal nog vóór de zomer van 2023 tot concrete voorstellen leiden.

Een sterk, als team functionerend collegiaal college van D&H, opererend binnen de door de VV gestelde kaders, zal richting en houvast geven aan het ambtelijk apparaat van het waterschap. Die gezamenlijkheid zal ten grondslag liggen aan het functioneren van het waterschap in de komende vier jaar.

Vanuit dit perspectief hebben we de volgende uitgangspunten met elkaar bepaald:

Besluitvorming

1. Goed gestructureerde processen en voorstellen zijn de basis voor gedegen inhoudelijk debat en zorgvuldige besluitvorming.
2. Voorzitters 'bewaken' actief de kwaliteit en sfeer van het debat, waarbij de deelnemers zich inspannen een goede, inhoudelijke bijdrage te leveren (zonder nodeloze herhalingen).
3. Leden van de VV willen zich focussen op hoofdlijnen, mits de voorstellen hen daartoe in staat stellen.
4. Een goede, professionele relatie tussen het college van D&H en de Verenigde Vergadering bevordert de kwaliteit van het debat.
5. 'Zonder scherpte geen glans'; constructieve, scherpe debatten dragen bij aan de kwaliteit van de besluitvorming.

Cultuur

1. Wederzijds respect is de basis voor een goede dialoog.
2. Cultuur is maakbaar, ieders positieve bijdrage is van belang, het is samenwerking.
3. Constructieve, scherpe debatten en persoonlijk respect gaan hand in hand.
4. Informele bijeenkomsten, zoals bij een werkbezoek, maken onderdeel uit van de gezamenlijke agenda.
5. We leren van het verleden, we kijken vooral vooruit.

Het college van D&H zal dit bestuursakkoord, in goed overleg met de VV, in de komende zomermaanden programmatisch verder uitwerken, zodat de afspraken geconcretiseerd en uitgevoerd worden.

Met elkaar willen we trots zijn op het waterschap. Met elkaar willen we ervoor zorgen dat WSHD een goed imago heeft in de samenleving. Met elkaar willen we zorgen voor een veilige en leefbare delta.

Bijlage 1: Bestuurlijke vertrekpunten

Water en Bodem Sturend

Op 25 november 2022 is de beleidsbrief 'Water en Bodem Sturend' naar de Tweede Kamer gestuurd. In de brief wordt aangegeven dat we steeds vaker tegen de grenzen van het water- en bodemsysteem aanlopen. Dit wordt versterkt door de klimaatverandering.

Deze brief bevat de volgende uitgangspunten die leidend zijn voor de ruimtelijke inrichting van Nederland:

- Niet afwentelen: we moeten de problemen niet afwentelen naar toekomstige generaties, naar andere gebieden of functies of van privaat naar publiek.
- Meer rekening houden met extremen: we moeten bij de ruimtelijke ontwikkelingen rekening houden met het veranderend klimaat en grotere extremen (hevige neerslag, langdurige droogte, etc.).
- In samenhang omgaan met wateroverlast, droogte en bodem: Nederland moet van een vergiet weer een spons worden, waarbij de sponswerking ook een veerkrachtig ecosysteem bevordert.
- Meerlaagsveiligheid: niet alleen kijken naar het voorkómen van overstroming, maar ook het beperken van de gevolgen door de ruimtelijke inrichting, het adequaat en klimaat-robuust herstellen en het vergroten van het waterbewustzijn zijn daarbij belangrijk.
- Minder afdekken, minder vergraven, niet verontreinigen: een vitale bodem is van belang voor alle functies.
- Integrale aanpak in de leefomgeving: de water- en bodemopgaven hangen samen

met klimaatadaptatie, waterkwaliteit, verstedelijking, woningbouw, landbouw en energievoorziening. Daarom is een integrale aanpak noodzakelijk, waarbij functiecombinaties gezocht worden die bijdragen aan een hogere kwaliteit van de leefomgeving.

- 'Comply or explain': voor de structurerende keuzes in gebiedsprocessen kunnen bepaalde uitgangspunten als knellend worden ervaren. Wanneer wordt afgeweken geldt dat dit expliciet uitlegbaar en toetsbaar moet zijn en dat doelen nog steeds wel gehaald worden. Het principe 'comply or explain' geldt voor alle partijen, ook het Rijk.

Nationaal Programma Landelijk Gebied

Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) is een beleidsprogramma onder de Nationale Omgevingsvisie met de ministeries van LNV, I&W en BZK als opdrachtgevers. Het NPLG heeft als taak om met een gebiedsgerichte aanpak te zorgen dat de opgaven en maatregelen voor natuur, stikstof, landbouw, water, bodem en klimaat worden gehaald.

Om de natuur te herstellen, de stikstofproblematiek op te lossen, de waterkwaliteit te verbeteren en de gevolgen van extreem weer op te vangen, is een transitie van het landelijk gebied nodig. Het NPLG dient daarom meerdere doelen door het slim combineren van maatregelen. Het Rijk heeft hiervoor bijna 25 miljard euro vrij gemaakt.

Via het Nationaal Programma Landelijk Gebied bekijken provincies, gemeenten,

waterschappen, ondernemers en terreinbeheerders per gebied wat nodig is voor gezonde natuur, schoon water en schone lucht. Vanuit de kaders van het NPLG stellen de provincies gebiedsprogramma's op, waarin maatregelen worden vastgelegd om de doelen voor natuur, stikstof, water en klimaat te halen.

Waterbeheerprogramma, Wegenbeheerprogramma en Groenbeleidsplan

In het Waterbeheerprogramma, het Wegenbeheerprogramma en het Groenbeleidsplan zijn de inhoudelijke doelen vastgesteld voor de periode 2022 – 2027. Halverwege de looptijd van deze strategische beleidsplannen wordt gezien of aanpassing nodig is om de gestelde doelen in 2027 te halen.

Het Waterbeheerprogramma bevat de doelen voor waterveiligheid, het watersysteem en de waterketen. Daarin zijn ook de doelen en maatregelen vastgelegd die in het 3e Stroomgebiedbeheerprogramma (SGBP-3) leidend zijn voor de invulling van de KRW-opgaven.

In het Wegenbeheerprogramma zijn de doelen ten aanzien van verkeersveiligheid en bereikbaarheid beschreven. Deze doelen gelden voor het taakgebied, waarin het waterschap wegen beheert.

Het Groenbeleidsplan gaat over alle groene assets die het waterschap in eigendom en/of beheer heeft: dijken, wegbermen, watergangen, (natuurvriendelijke) oevers, waterbergingen en terreinen van rioolwaterzuiveringen en gemalen. De ambitie is om de biodiversiteit op deze assets te verhogen en tenminste de landschappelijke waarden te behouden.

Agenda Duurzaam WSHD

Op 7 december 2022 is de Agenda Duurzaam WSHD vastgesteld waarin de koers en inzet voor de komende jaren is opgenomen. De inzet vanuit WSHD is om te voldoen aan de nationale doelen voor klimaat, energie en de nieuwe wettelijke verplichtingen die volgen uit het Klimaatakkoord en de Klimaatwet.

De Agenda Duurzaam WSHD vormt het kader voor de verdere concretisering van een klimaatneutraal, energieneutraal en circulair waterschap Hollandse Delta. De Agenda Duurzaam WSHD werkt integraal door in alle ontwikkelingen van de waterschapstaken.

Het Bestuursakkoord 2023-2027 'Waterambities verenigd' is vastgesteld door de Verenigde Vergadering (VV) van waterschap Hollandse Delta op 24 mei 2023.

In de VV nemen de volgende fracties zitting:

- Waterschapspartij Hollandse Delta (WPHD)
- BBB
- VVD
- Partij van de Arbeid (PvdA)
- Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP)
- Partij voor de Dieren
- Water Natuurlijk
- JA21
- ChristenUnie
- CDA
- Hollandse Delta Natuurlijk
- 50PLUS
- Belang van Nederland (BVNL)
- Ongebouwd
- Natuurterreinen

Colofon:

Dit is een uitgave van waterschap Hollandse Delta.
Juni 2023

Waterschap Hollandse Delta
Handelsweg 100
2988 DC Ridderkerk

Postbus 4103
2980 GC Ridderkerk

Telefoon: 0900-2005005 (tegen lokaal tarief)
Website: www.wshd.nl

